00219334

D 55/I/8

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 26 / Augt / 2008
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: UCH ARUN

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
PRE-TRIAL CHAMBER
CHAMBRE PRELIMINAIRE

តាមនាមប្រជារាស្ត្រខ្មែរ និងតាមនាមអង្គការសហប្រជាជាតិ និងអនុលោមតាមច្បាប់ស្តីពី ការបង្កើតឱ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ លេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក-កសចស (អបជ០៦)

ចំពោះមុខ:

ចៅក្រម ប្រាក់ គីមសាន ប្រធាន
ចៅក្រម Rowan DOWNING
ចៅក្រម នេយ ថុល
ចៅក្រម Katinka LAHUIS
ចៅក្រម ហួត វុទ្ធី

កាលបរិច្ឆេទ: **២៦ សីហា ២០០៨**

សាធារណៈ:

សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក នួន ជា ប្រឆាំងចំពោះដីកាបដិសេធពាក្យសុំមោឃភាព

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា

ជា លាង
Robert PETIT
យ៉ែត ចរិយា
William SMITH
តាន់ សេណារ៉ុង
Anees AHMED

ជនត្រូវចោទ

នួន ជា

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

លោក ហុង គីមសួន
លោក ឡោ ជុនធី
លោក នី ចាន់ឌី
គង់ ពិសី
Silke STUDZINSKY
យុង ផានិត

សហមេធាវីការពារក្តី

លោក សុន អារុណ
Michiel PESTMAN
Victor KOPPE

ឯកសារដើម
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/Date de reception): 26 / Augt / 2008
ម៉ោង (Time/Heure): 10:00
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: UCH ARUN

PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRELIMINAIRE

ផ្លូវជាតិលេខ ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ដង្កោ ក្រុងភ្នំពេញ កម្ពុជា ប្រអប់សំបុត្រ ៧១
ទូរស័ព្ទ: (៨៥៥)-២៣-២១៩-៨១៤ ទូរសារ: (៨៥៥)-២៣-២១៩-៨៤១ គេហទំព័រ: www.eccc.gov.kh

D55/I/8

០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក-កសចស (អបជ០៦)

អង្គបុរេជំនុំជម្រះនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា "អ.វ.ត.ក" ទទួលបានបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងចំពោះដីកាបដិសេធពាក្យសុំមោឃភាព ("បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍") របស់លោក **នួន ជា** ("ជនត្រូវចោទ") ។

ជំពូក ១ - សេចក្តីផ្តើម

១. នៅថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ សហមេធាវីការពារក្តីរបស់ជនត្រូវចោទបានដាក់សំណើរបស់ខ្លួនជូនសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដើម្បីសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះទទួលពាក្យសុំយកមកប្រកាសអំពីមោឃភាពនីតិវិធី ("ពាក្យសុំមោឃភាព")។

២. នៅថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានលើកសំណើនេះចោល ហើយបានចេញដីកាបដិសេធសំណើសុំមោឃភាពនេះ ("ដីកា") ដែលបានដាក់នៅថ្ងៃទី២៥ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨។

៣. នៅថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ សហមេធាវីការពារក្តីបានដាក់សារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនជាភាសាអង់គ្លេស។ នៅថ្ងៃទី២១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ បន្ទាប់ពីមានការបកប្រែរួច ក៏មានការជូនដំណឹងអំពីសារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជាភាសាខ្មែរ។

៤. នៅថ្ងៃទី២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋានតបរបស់ខ្លួនចំពោះសារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក **នួន ជា** ដែលបានប្តឹងចំពោះដីកាបដិសេធសំណើសុំមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរ ("សេចក្តីសន្និដ្ឋានតប")។

៥. មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនបានដាក់សារណាតបឡើយ។

៦. នៅថ្ងៃទី២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញដីកាកំណត់ថ្ងៃសវនាការគឺបានកំណត់បើកនៅថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨។ នៅថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ ប្រធានអង្គ

PRE-TRIAL CHAMBER * E.C.C.C * C.E.T.C * CHAMBRE PRÉLIMINAIRE ២

បុរេជំនុំជម្រះបានទទួលលិខិតមួយច្បាប់ពី លោក សុន អារុណ ដែលជាសហមេធាវីការពារក្ដីរបស់ជនត្រូវចោទ ដោយនៅក្នុងនោះបានជម្រាបលោកប្រធានថា សហមេធាវីការពារក្ដីអន្តរជាតិនឹងមិនមានវត្តមានចូលរួមក្នុងសវនាការនោះឡើយ។ ដោយផ្អែកលើព័ត៌មាននេះដែលលើកឡើងនៅក្នុងលិខិត អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្ដីសម្រេចនៅថ្ងៃទី៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ បន្តនីតិវិធី ដោយផ្អែកលើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយលុបចោលសវនាការ។

៧. យោងតាមសេចក្ដីអញ្ជើញរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះឱ្យដាក់សេចក្ដីសន្និដ្ឋានតប នៅថ្ងៃទី៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ សហមេធាវីការពារក្ដីបានគូសបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនមានសេចក្ដីសន្និដ្ឋានតបបន្ថែមដាក់ជូនឡើយ។

ជំពូក ២ - ភាពអាចទទួលយកបាននៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍

៨. សហមេធាវីការពារក្ដីបានដាក់សារណាបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនជូនផ្ទាល់ទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះនៅថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ ដែលវាផ្ទុយនឹងវិធាន ៧៥នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដោយក្នុងនោះចែងថា សេចក្ដីជូនដំណឹងអំពីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រូវដាក់ជូនក្រឡាបញ្ជីរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត។ ប៉ុន្តែ ដោយហេតុថា សារណាបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានទទួលយកដោយក្រឡាបញ្ជីរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះនៅពេលនោះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា វិការៈលើបញ្ហាបច្ចេកទេសនេះ មិនគួរបង្កើតជាករណីដែលនាំដល់ការប្រកាសថា បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នេះមិនអាចទទួលយកបានឡើយ។

ជំពូក ៣ - បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍

៩. នៅក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួន សហមេធាវីការពារក្ដីស្នើសុំអង្គបុរេជំនុំជម្រះឱ្យទទួលយកពាក្យសុំមោឃភាពនេះមកធ្វើការជំនុំជម្រះ ស្នើសុំឱ្យធ្វើការវាយតម្លៃលើអង្គសេចក្ដីសារជាថ្មី ស្នើសុំឱ្យប្រកាសថាកិច្ចស៊ើបសួរដែលបានតវ៉ានេះមោឃៈ ហើយដោយសារមូលហេតុនេះ

00219337

D55/I/8

សហមេធាវីការពារក្ដីស្នើសុំឱ្យដកចម្លើយទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធចេញពីកំណត់ហេតុ។ ដោយសារករណីនេះ សហមេធាវីការពារក្ដីសន្និដ្ឋានថា ពាក្យសុំមោឃភាពនេះត្រឹមត្រូវតាមទម្រង់ និងមានហេតុផលគ្រប់គ្រាន់។[១]

១០. សហមេធាវីការពារក្ដីក៏បានស្នើសុំបន្ថែមដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះឱ្យធ្វើការបញ្ជាក់បញ្ហានីតិវិធីចំនួនពីរចំនុចៈ

(១) ការអនុវត្តនីតិវិធីនាពេលបច្ចុប្បន្នក្នុងការស្នើសុំមោឃភាពនីតិវិធីកិច្ចស៊ើបសួរដូចមានចែងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង ជាមួយនឹងច្បាប់កម្ពុជា។

(២) ចាត់ទុកថានីតិវិធីនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងមានសុពលភាព តួនាទីដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត។

១១. សហព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការសន្និដ្ឋាននៅក្នុសេចក្ដីសន្និដ្ឋានតបរបស់ខ្លួនថា ការទាញអំណះអំណាងទាំងនេះចំពោះបញ្ហានីតិវិធីគួរត្រូវទាត់ចោល។

១. នីតិវិធីមោឃភាពនៅ អ.វ.ត.ក

១២. អង្គបុរេជំនុំជម្រះសង្កេតឃើញថា នីតិវិធីជាធរមាននៅ អ.វ.ត.ក បានទទួលការយល់ស្របពីអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅថ្ងៃទី៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៣។ មាត្រា ១២ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្ដីនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា នូវឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ("កិច្ចព្រមព្រៀង") ចែងថាៈ

> ១. នីតិវិធីត្រូវសមស្របជាមួយច្បាប់កម្ពុជា។ នៅពេលណាដែលច្បាប់កម្ពុជា ពុំអាចដោះស្រាយបានចំពោះបញ្ហាពិសេសណាមួយ ឬមានភាពមិនច្បាស់លាស់ទាក់ទងទៅនឹងការបកស្រាយ ឬការអនុវត្តន៍បទប្បញ្ញត្តិណាដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងច្បាប់កម្ពុជា ឬក៏មានបញ្ហាទាក់ទងទៅនឹងភាពមិនសមស្របគ្នារវាងបទប្បញ្ញត្តិបែបនេះទៅនឹងបទដ្ឋានអន្តរជាតិ គេអាចស្វែងរកការណែនាំក្នុងបទដ្ឋាននីតិវិធី ដែលបានបង្កើតឡើងក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិ។

---

[១] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងចំពោះដីកាបដិសេធពាក្យសុំមោឃភាពចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ D55/I/1 វាក្យខណ្ឌទី៣។

PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE E.C.C.C. C.E.T.C.

00219338

D55/I/8

២. អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញត្រូវអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់ខ្លួន សមស្របតាមបទដ្ឋានយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ភាពត្រឹមត្រូវ និងដំណើរការសមស្របនៃច្បាប់ដូចដែលបានចែងក្នុងមាត្រា ១៤ និង ១៥ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិឆ្នាំ១៩៦៦ ស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋនិងសិទ្ធិនយោបាយដែលកម្ពុជា គឺរដ្ឋហត្ថលេខីដែរ។ [...]

១៣. នៅថ្ងៃទី១២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧ កិច្ចប្រជុំពេញអង្គរវាងចៅក្រមជាតិនិងអន្តរជាតិបានអនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុងសម្រាប់ អ.វ.ត.ក ហើយវិធានផ្ទៃក្នុងនេះបានចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧ ដែលនៅក្នុងបុព្វកថាចែងថា:

" **អាស្រ័យហេតុនេះ** អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញនៅក្នុងតុលាការកម្ពុជាបានអនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុង ដូចខាងក្រោម ដែលមានគោលបំណងធ្វើការចងក្រងនូវនីតិវិធីជាធរមានរបស់កម្ពុជាសម្រាប់អនុវត្តនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ និង ដោយអនុលោមតាមមាត្រា ២០ថ្មី ២៣ថ្មី និង មាត្រា ៣៣ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញនៅក្នុងតុលាការកម្ពុជា និង មាត្រា ១២-១ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង អនុម័តវិធានមួយចំនួនបន្ថែមទៀត នៅពេលណាដែលច្បាប់កម្ពុជាជាធរមានពុំអាចដោះស្រាយបានចំពោះករណីពិសេសណាមួយ ឬ ប្រសិនបើមានភាពមិនច្បាស់លាស់ ទាក់ទងទៅនឹងការបកស្រាយ ឬ ការអនុវត្ត ឬ ក៏ប្រសិនបើមានបញ្ហាពាក់ព័ន្ធទាក់ទងនឹងភាពសមស្របគ្នារវាងបទប្បញ្ញត្តិនៅក្នុងច្បាប់កម្ពុជាទៅនឹងនិយាមអន្តរជាតិ។"

១៤. ដូច្នេះ វិធានផ្ទៃក្នុងបង្កើតជាប្រព័ន្ធច្បាប់នីតិវិធីមួយដោយខ្លួនឯង ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកាលៈទេសៈពិសេសរបស់ អ.វ.ត.ក ហើយត្រូវបានអនុម័ត និងមានការយល់ស្របពីកិច្ចប្រជុំពេញអង្គនៃ អ.វ.ត.ក។ វិធានផ្ទៃក្នុងនេះមិនផ្ទុយនឹងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាឡើយ ប៉ុន្តែគោលបំណងរបស់ អ.វ.ត.ក ខុសគ្នាជាសំខាន់ពីដំណើរការសាមញ្ញរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ដែលតម្រូវឱ្យ អ.វ.ត.ក មានប្រព័ន្ធមួយដែលមានលក្ខណៈពិសេស។ ដូច្នេះ វិធានផ្ទៃក្នុងជាលិខិតូបករណ៍ចំបង ដែលយើងគួរនឹងយកមកពិនិត្យមើល ក្នុងការកំណត់នីតិវិធីនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក ក្នុងករណីមានភាពខុសគ្នារវាងនីតិវិធីនៃវិធានផ្ទៃក្នុង និងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

១៥. បទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាគួរយកមកអនុវត្ត ក្នុងករណីមានបញ្ហាចោទណាមួយដែលវិធានផ្ទៃក្នុងមិនមានចែងតែប៉ុណ្ណោះ។

PRE-TRIAL CHAMBER * E.C.C.C * C.E.T.C * CHAMBRE PRÉLIMINAIRE

00219339

D55/I/8

១៦. អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា វិធានផ្ទៃក្នុងបានចែងយ៉ាងច្បាស់លាស់ និងគ្រប់គ្រាន់ចំពោះករណីមោឃភាពនីតិវិធី ហេតុដូច្នេះហើយវានៅជាធរមាន។ ភាគីណា ដែលយល់ឃើញថាផ្នែកណាមួយនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីមានមោឃភាព ត្រូវដាក់ពាក្យសុំដោយមានសម្អាងហេតុជូនសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាមុន ដោយស្នើសុំឱ្យពួកគាត់បញ្ជូនសំណើទៅឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះទទួលយករឿងក្តី។

១៧. ដោយសារមូលហេតុនេះហើយ អង្គបុរេជំនុំជម្រះមិនចាំបាច់ពិភាក្សាបន្ថែមលើសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សហមេធាវីការពារក្តីឡើយចំពោះចំនុចនេះ។

២. តួនាទីរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចំពោះនីតិវិធីមោឃភាព

១៨. វិធាន ៧៦(២)នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចែងថា:

> ក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចស៊ើបសួរ នៅពេលដែលភាគីទាំងឡាយយល់ឃើញថា មានផ្នែកណាមួយត្រូវបានចាត់ទុកជាមោឃៈ ភាគីនោះអាចដាក់ពាក្យសុំដោយបញ្ជាក់មូលហេតុទៅសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដើម្បីស្នើសុំឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ប្តឹងទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះស្នើសុំឱ្យធ្វើមោឃភាព។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវចេញដីកាដែលអាចជាការទទួលយក ឬ បដិសេធសំណើសុំភ្លាមៗតាមតែអាចធ្វើទៅបាន និងក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ត្រូវធ្វើឡើងមុនពេលចេញដីកាដំណោះស្រាយ។ ដីកាបែបនេះ គឺជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដោយអនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុងនេះ។

១៩. សហមេធាវីការពារក្តីសន្និដ្ឋានថា តួនាទីរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែលមានចែងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងនៅក្នុងករណីនេះគឺមិនច្បាស់លាស់។ "លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យចំពោះការទទួលយក ឬ បដិសេធពាក្យសុំរបស់ ក.ស.ច.ស មិនឃើញមានចែងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង។ [...] នៅក្នុងករណីនេះ យើងហាក់ដូចយល់ឃើញថា ក.ស.ច.ស គឺបំពេញតួនាទីដូចនឹង "អ្នកយាមទ្វារ" ដែលមានតួនាទីធ្វើការវាយតម្លៃតាមការមើលឃើញមួយភ្លែត ដោយពុំបានពិនិត្យស៊ីជម្រៅអំពីសុពលភាពនៃទម្រង់របស់ពាក្យសុំឡើយ។

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE E.C.C.C. C.E.T.C.

២០. នៅក្នុងសេចក្ដីសន្និដ្ឋានតប សហព្រះរាជអាជ្ញាសន្និដ្ឋានថា"នៅពេលដែលអ្នកតាក់តែងវិធានទាំងនេះបានចាត់តាំងមុខងារ *ក្នុងការចេញដីកា* ទៅឱ្យសមត្ថកិច្ចណាមួយរបស់តុលាការដូចជា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនេះ គឺពួកគេរំពឹងចង់ឱ្យសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការនេះគិតគូរធ្វើបែបនោះ តាមរយៈការដាក់ពាក្យសុំតាមផ្លូវតុលាការ និងការបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ។[...] ចំពោះសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការ (ដូចជា អ.ប.ជ) នេះ ដើម្បីអនុវត្តការពិនិត្យឡើងវិញលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ជាសំខាន់នោះនៅក្នុងដីកាកោះហៅសួរដេញដោលត្រូវមានការផ្ដល់មូលហេតុ ជាពិសេសគឺនៅពេលត្រូវអនុវត្តនូវឆន្ទានុសិទ្ធិតាមផ្លូវតុលាការរបស់ខ្លួន។ [...] ការអានរួមបញ្ចូលជាមួយគ្នានូវវិធាន ៧៦.១ និងវិធាន ៧៦.២ ក៏អាចនឹងនាំទៅរកការធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋាន អ្នកតាក់តែងវិធានចង់ឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបញ្ជាក់មូលហេតុអំពីការមិនព្រមបញ្ជូនពាក្យសុំឱ្យធ្វើមោឃភាពនេះ។ វិធានបានតម្រូវឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដាក់ពាក្យសុំ ដោយបញ្ជាក់មូលហេតុមួយអនុលោមតាមវិធាន ៧៦.១ នៅពេលពួកគេធ្វើសំណើសុំឱ្យធ្វើមោឃភាពនេះ ដោយផ្អែកលើពាក្យបណ្ដឹងរបស់ពួកគេផ្ទាល់។ ដោយការប្រៀបប្រដូចដីកាបង្គាប់មួយដែលបញ្ជូនពាក្យសុំរបស់ភាគីមួយទៅ អ.ប.ជ ក៏គួរបានបញ្ជាក់មូលហេតុដូចគ្នាដែរ ដើម្បីជូនព័ត៌មានដល់ អ.ប.ជ ឱ្យបានជ្រាបអំពីការវាយតម្លៃរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចំពោះកិច្ចស៊ើបសួរដែលមានការតវ៉ាដេញដោលនោះ។"

២១. អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា "សេចក្ដីសម្រេចទាំងអស់របស់តុលាការតម្រូវឱ្យផ្ដល់សម្អាងហេតុ ដោយសារវាជាបទដ្ឋានអន្តរជាតិ"។[២] ដូច្នេះ ដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ស្ដីពី

---

[២] គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស សេចក្ដីសង្កេតទូទៅ មាត្រា ១៤ វាក្យខណ្ឌទី៤៩។ សូមអាន លិខិតឆ្លើយឆ្លងលេខ ៩០៣/១៩៩៩ *Van Hulst ទល់នឹង ហូឡង់ដ៍* ថ្ងៃទី១៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៤ វាក្យខណ្ឌទី៦(៤)។ លិខិតឆ្លើយឆ្លងលេខ ៧០៩/១៩៩៦ *Bailey ទល់នឹង ចាម៉ៃកា* ថ្ងៃទី២១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៩ វាក្យខណ្ឌទី៧(២)។ លិខិតឆ្លើយឆ្លងលេខ ៦៦៣/១៩៩៥ *Morrison ទល់នឹង ចាម៉ៃកា* ថ្ងៃទី៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៨ វាក្យខណ្ឌទី៨(៥)។ *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Milutinovic* រឿងក្ដីលេខ IT-99-37-AR65(3) សេចក្ដីសម្រេចបដិសេធសំណើរបស់ Milutinovic ស្នើសុំការអនុញ្ញាតប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ចុះថ្ងៃទី៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៣ អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ វាក្យខណ្ឌទី២២។ *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Furundzija* IT-95-17/1-A អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ សេចក្ដីសម្រេច ចុះថ្ងៃទី២១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០០ វាក្យខណ្ឌទី៦៩។ តុលាការអ៊ឺរ៉ុបផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស រឿងក្ដី *Suominen ទល់នឹង ហ្វាំងឡង់ដ៍* ថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៣ វាក្យខណ្ឌទី ៣៦។

PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE E.C.C.C. / C.E.T.C.

00219341

D55/I/8

០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក-កសចស (អបជ០៦)

សំណើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះទទួលយករឿងក្តីមកជំនុំជម្រះ នោះដាច់ខាតត្រូវរៀបរាប់ហេតុផលចំពោះការទទួល ឬការបដិសេធសំណើនេះ។

២២. វិធាន ៤៨នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងអំពីមូលដ្ឋាននៃការបដិសេធឬការទទួលយកពាក្យសុំមោឃភាព:

> កិច្ចស៊ើបសួរ ឬ កិច្ចរបស់អង្គជំនុំជម្រះអាចត្រូវបានចាត់ទុកជាមោឃៈតែចំពោះករណីមិនគោរពវិធាន បញ្ញត្តិដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ភាគីដែលដាក់ពាក្យសុំប៉ុណ្ណោះ។

២៣. សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវធ្វើការពិនិត្យពាក្យសុំនេះដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានចំនួនពីរ: (១) វត្តមាននៃមោឃភាពនីតិវិធី។ និង (២) នៅពេលមានមោឃភាពនីតិវិធីមែននោះ នឹងមានការរំលោភសិទ្ធិរបស់ភាគីដែលធ្វើពាក្យសុំ។ ចំពោះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅចំពោះមុខខ្លួននាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះត្រូវពិនិត្យមើលសារជាថ្មីនូវការពិនិត្យស្រាវជ្រាវរបស់សហចៅក្រមស៊ើប។

ជំពូក ៤ - ពាក្យសុំមោឃភាព

១. ការទទួលយកពាក្យសុំ

២៤. វិធាន ៧៦(៤)នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា:

> អង្គបុរេជំនុំជម្រះអាចប្រកាសថា ពាក្យសុំមោឃភាពនេះមិនអាចទទួលយកបាន ប្រសិនបើពាក្យសុំមិនបានបង្ហាញហេតុផលគ្រប់គ្រាន់ ពាក្យសុំនេះមានពាក់ព័ន្ធជាមួយដីកាដែលត្រូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬ ពាក្យសុំនេះគ្មានមូលដ្ឋានច្បាស់លាស់។ សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះបិទផ្លូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍។ នៅពេលដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះបដិសេធបណ្តឹងសុំមោឃៈភាព សំណុំរឿងត្រូវបញ្ជូនត្រឡប់ទៅឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតវិញ។

២៥. នេះមានន័យថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះអាចប្រកាសមិនទទួលយកពាក្យសុំមោឃភាព ក្នុងករណីដែលពាក្យសុំ: (១) មិនបានបង្ហាញហេតុផលគ្រប់គ្រាន់ (២) ពាក់ព័ន្ធជាមួយដីកាដែលត្រូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬ(៣) គ្មានមូលដ្ឋានច្បាស់លាស់។

PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE ECCC CETC

២៦. ពាក្យសុំមោឃភាពរបស់សហមេធាវីការពារក្តី លើកបញ្ហាចោទពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសុពលភាពនៃការបោះបង់សិទ្ធិមានមេធាវីរបស់ជនត្រូវចោទក្នុងពេលបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង និងសវនាការតទល់គ្នា ព្រមទាំងកំណត់ហេតុនៃការសួរយកចម្លើយជនត្រូវចោទចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៧ ("កំណត់ហេតុនៃការសួរយកចម្លើយ")។

២៧. នៅក្នុងដំណាក់ការនីតិវិធីមុនគឺនៅថ្ងៃទី១៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៧ សហមេធាវីការពារក្តីជាតិបានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងចំពោះដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ឃើញថា នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះ សហមេធាវីការពារក្តី ក៏បានលើកឡើងអំពីសុពលភាពនៃការបោះបង់សិទ្ធិមានមេធាវី។

២៨. យោងតាមការវិនិច្ឆ័យមុនៗ នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងចំពោះដីកាសម្រេចឃុំខ្លួន ឌុច បណ្តោះអាសន្ន[៣] ជាពិសេសបន្ទាប់ពីធ្វើការពិចារណាមាត្រា ២៦១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា[៤] អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានធ្វើការពិនិត្យនិយ័តភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី នៅមុនពេលចេញដីកា។[៥]

២៩. នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេច លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍សម្រេចឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទបណ្តោះអាសន្ន នៅថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ និងបន្ទាប់ពីបានធ្វើការពិនិត្យកាលៈទេសៈនៃការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង និងសវនាការតទល់គ្នា អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានសន្និដ្ឋានថា "នៅពេលពិចារណាលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការបោះបង់សិទ្ធិ និងកាលៈទេសៈនៃរឿងក្តីនេះ ការបោះបង់សិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទ

[៣] សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំចំពោះដីកាសម្រេចឃុំខ្លួន កាំង ហ្កេចអ៊ាវ ហៅ "ឌុច" បណ្តោះអាសន្ន ចុះថ្ងៃទី៣ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ C5/45 វាក្យខណ្ឌទី៧ និងវាក្យខណ្ឌទី៨។

[៤] មាត្រា ២៦១ (ការពិនិត្យលើនិយ័តភាពនៃនីតិវិធី)

នៅរាល់ពេលដែលទទួលបានពាក្យបណ្តឹង សភាស៊ើបសួរពិនិត្យមើលពីនិយ័តភាពនៃនីតិវិធី និងការប្រព្រឹត្តទៅដ៏ល្អនៃនីតិវិធីនេះ។

កាលណាពិនិត្យឃើញថាមូលហេតុនៃមោឃភាព សភាស៊ើបសួរអាចចាត់ទុកជាមោឃៈ ដោយឯកឯង នូវនីតិវិធីទាំងមូល ឬផ្នែកណាមួយ។ សភាស៊ើបសួរត្រូវធ្វើដូចដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ២៨០ (អានុភាពនេះមោឃភាពកម្ម)នៃក្រមនេះ។

[៥] សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំចំពោះដីកាសម្រេចឃុំខ្លួន នួន ជា បណ្តោះអាសន្ន ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ C11/54 ("សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំចំពោះដីកាសម្រេចឃុំខ្លួន នួន ជា បណ្តោះអាសន្ន") វាក្យខណ្ឌទី៩ ។

PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE E.C.C.C * C.E.T.C

D55/I/8

មានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ និងធ្វើឡើងដោយស្ម័គ្រចិត្ត ហេតុដូច្នេះហើយ វាមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវ។”[៦]

៣០. ដោយសារសហមេធាវីការពារក្តីមិនបានលើកឡើងនូវអំណះអំណាងថ្មីៗចំពោះករណីនេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះពិចារណាឃើញថា ពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង និងសវនាការសួរតទល់គ្នា ពាក្យសុំមោឃភាពនេះត្រូវបានសម្រេចនៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរួចហើយ។ ដូច្នេះ ដោយសារពាក្យសុំនេះលើកឡើងអំពីបញ្ហាទាំងនេះ ពាក្យសុំនេះមិនអាចទទួលយកបានឡើយ។

៣១. ករណីនេះបណ្តាលឱ្យពាក្យសុំដែលពាក់ព័ន្ធនឹងមោឃភាពនៃការស៊ើបអង្កេត និងកិច្ចស៊ើបសួរដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងការសួរយកចម្លើយថ្ងៃទី២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ ទទួលយកបាន នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។

២. មូលដ្ឋាននៃមោឃភាពនីតិវិធី

៣២. អង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងធ្វើការពិនិត្យមូលដ្ឋាននៃមោឃភាពនីតិវិធី ដូចមានចែងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង។ បន្ថែមទៅលើចំនុចច្បាប់ដែលលើកឡើងខាងក្រោម អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានធ្វើការពិចារណាក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា យុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិ និង ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបារាំង ក្រោយពីពិចារណាចំនុចជាក់លាក់នៃប្រព័ន្ធមោឃភាព។

៣៣. មូលដ្ឋានចំពោះមោឃភាពនីតិវិធីមានចែងនៅក្នុងវិធាន ៤៨ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង:

កិច្ចស៊ើបសួរ ឬ កិច្ចរបស់អង្គជំនុំជម្រះអាចត្រូវបានចាត់ទុកជាមោឃៈតែចំពោះករណីមិនគោរពវិធានបញ្ញត្តិដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ភាគីដែលដាក់ពាក្យសុំប៉ុណ្ណោះ។

---

[៦] សាលដីកាលើបណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំចំពោះដីកាសម្រេចឃុំខ្លួន នួន ជា បណ្តោះអាសន្ន វាក្យខណ្ឌទី៣៩។

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE E.C.C.C. C.E.T.C. ១០

៣៤. ដូច្នេះ វាត្រូវតែមានៈ (១) វត្តមាននៃមោឃភាពនីតិវិធី។ និង(២) នៅពេលមានវិការភាពនៃនីតិវិធី កំហុសនីតិវិធីនេះ ដាច់ខាតបង្កើតជាការរំលោភសិទ្ធិរបស់ភាគីដែលបានដាក់ពាក្យសុំ។

៣៥. វិធាន ៧៦(២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដូចមានចែងនៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ១៩ ខាងលើចែងថា ភាគីដែលដាក់ពាក្យសុំមានកាតព្វកិច្ច លើកឡើងអំពីមោឃភាពនៃផ្នែកណាមួយនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងមានកាតព្វកិច្ចផ្តល់ហេតុផល។ នៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង មិនមានបទប្បញ្ញត្តិដែលចែងថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះអាចធ្វើការប្រកាសមោឃភាពនៃកិច្ចស៊ើបសួរ តាមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ខ្លួនឡើយ។ ដូច្នេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះមានសមត្ថកិច្ចលើតែពាក្យសុំរបស់ភាគីដែលបានដាក់ជូនតែប៉ុណ្ណោះ។

៣៦. អង្គបុរេជំនុំជម្រះសង្កេតឃើញថា វិធាន ៤៨ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងជាភាសាបារាំង ក៏ដូចជាក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាជាភាសាខ្មែរ បារាំង និងអង់គ្លេសដែរ (គឺមាត្រា ២៥២) មិនបានលើកឡើងអំពីការរំលោភសិទ្ធិទាំងឡាយឡើយ ប៉ុន្តែបានចែងអំពីផលប្រយោជន៍ដែលបានប៉ះពាល់។ ដោយធ្វើការពិនិត្យមើលសេចក្តីណែនាំនៅក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា អង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងធ្វើការបកស្រាយថា "ការរំលោភសិទ្ធិទាំងឡាយ" ជា "ផលប្រយោជន៍ដែលបានប៉ះពាល់"។

៣៧. ចំពោះកំហុសនីតិវិធីមួយចំនួន បញ្ហាមោឃភាពត្រូវបានចែងនៅក្នុងបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធ។ ចំពោះករណីនេះ វិធាន ៥៣(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា "អវត្តមានផ្នែកណាមួយនៃទម្រង់ការខាងលើនេះ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរដូចមានចែងក្នុងអនុវិធាន ១ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។" វិធាន ៦៧ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ស្តីពីដីកាដំណោះស្រាយចែងថា"ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះនេះត្រូវបញ្ជាក់អំពីអត្តសញ្ញាណនៃជនជាប់ចោទ ការបង្ហាញអំពីអង្គហេតុ និងការកំណត់ប្រភេទបទល្មើសដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ក្នុងនោះមានទាំងបទប្បញ្ញត្តិនៃបទឧក្រិដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធ និងប្រភេទនៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ បើពុំនោះសោតដីកានេះត្រូវ ចាត់ទុកជាមោឃៈដោយកំហុសនីតិវិធី។"

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE
E.C.C.C * C.E.T.C

D55/I/8

៣៨. អង្គបុរេជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ឃើញថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍នៃតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់ប្រទេសរ៉្វាន់ដា សម្រេចជាឯកច្ឆ័នថា "ច្បាប់អន្តរជាតិមានចែងអំពីសិទ្ធិទទួលបានដំណោះស្រាយដ៏មានប្រសិទ្ធិភាពចំពោះការរំលោភសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទ ដូចដែលចែងនៅក្នុងមាត្រា ២(៣)(ក) នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋនិងសិទ្ធិនយោបាយ"។[៧]

៣៩. មាត្រា ២(៣)(ក) នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋនិងសិទ្ធិនយោបាយ("ICCPR") ចែងថា:

> ៣. រដ្ឋជាភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវមានភារៈកិច្ចៈ
>
> (ក) ត្រូវធានាថា បើមានការរំលោភលើសិទ្ធិ ឬសេរីភាពរបស់ពលរដ្ឋណាម្នាក់ រដ្ឋត្រូវមានភារៈកិច្ចរកវិធីដោះស្រាយបញ្ហានេះឱ្យបានសក្តិសិទ្ធិ ទោះបីការរំលោភនោះបានប្រព្រឹត្តឡើងដោយភ្នាក់ងារ ដើម្បីបំពេញបេសកកម្មជាផ្លូវការក៏ដោយ។

៤០. អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា ការបង្ហាញអំពីការរំលោភសិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុង ICCPR អាចបង្គ្រប់ជាកំហុសនីតិវិធី ហើយនឹងប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ជនត្រូវចោទ។ នៅក្នុងករណីបែបនេះ កិច្ចស៊ើបសួរ ឬកិច្ចរបស់តុលាការអាចចាត់ទុកថាមោឃៈ។

៤១. នៅពេលមានការរំលោភសិទ្ធិក្នុងអំឡុងពេលប្រមូលភស្តុតាង ភស្តុតាងទាំងនោះ នៅក្នុងច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាមិនអាចទទួលយកបានដោយស្វ័យប្រវត្តិនោះទេ។ "ប៉ុន្តែ [...] វិធីសាស្ត្រ និងកាលៈទេសៈជុំវិញការប្រមូលភស្តុតាង ភាពជឿជាក់របស់ភស្តុតាងនោះ ព្រមទាំងផលប៉ះពាល់លើផលប្រយោជន៍នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី នឹងសម្រេចពីភាព

---

[៧] *Rwamakuba ទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា* ICTR-98-44C-A សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសេចក្តីសម្រេចលើដំណោះស្រាយសមស្រប អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ វាក្យខណ្ឌទី២៥។ សូមអានផងដែរ *Barayagwiza ទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា* ICTR-97-19-AR72 សាលដីកា (សំណើរបស់រដ្ឋអាជ្ញាសុំពិនិត្យឡើងវិញឬពិចារណាឡើងវិញ) អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០០ វាក្យខណ្ឌទី៧៤។ *Rwamakuba តទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា* ICTR-98-44-A សាលដីកា (បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះការលើកចោលសំណើស្តីពីការចាប់ខ្លួននិងឃុំខ្លួនខុសច្បាប់) អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០១។ *Kajelijeli ទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា* ICTR-98-44A-A សាលដីកា អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៥ វាក្យខណ្ឌទី២៥៥។

PRE-TRIAL CHAMBER * E.C.C.C * C.E.T.C * CHAMBRE PRÉLIMINAIRE

ដែលអាចទទួលយកភស្តុតាងនោះ។"[៨] អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា ខ្លួនត្រូវពិចារណាកត្តាទាំងនេះ នៅពេលពិចារណាថា បញ្ហាមោឃភាពនីតិវិធី គឺជាដំណោះស្រាយដ៏មានប្រសិទ្ធិភាពចំពោះការរំលោភបំពាន ។

៤២. ជាចុងក្រោយ នៅក្នុងករណីបទប្បញ្ញត្តិដែលពាក់ព័ន្ធមិនមានចែងអំពីមោឃភាពនៃកំហុសនីតិវិធី និងក្នុងករណី ICCPR មិនបានទទួលស្គាល់អំពីការរំលោភលើសិទ្ធិ ភាគីដែលដាក់ពាក្យសុំនឹងត្រូវបង្ហាញថា ផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួនត្រូវបានប៉ះពាល់ដោយសារកំហុសនីតិវិធី។

៣. មូលដ្ឋានលើមោឃភាពដែលបានស្នើសុំ

៤៣. ជាបឋម អង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងធ្វើការពិនិត្យមូលដ្ឋានដែលការសួរយកចម្លើយមិនបានរៀបចំឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។

៤៤. នៅថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានជូនដំណឹងដល់សហព្រះរាជអាជ្ញាថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនឹងធ្វើការរៀបចំការសួរយកចម្លើយជនត្រូវចោទ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានកោះហៅសហមេធាវីការពារក្តីជាតិគឺលោក សុន អារុណ ឱ្យមកចូលរួមក្នុងការសួរយកចម្លើយនេះ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ឃើញថា ជនត្រូវចោទនៅពេលនោះ មានសហមេធាវីការពារក្តីជាតិរបស់ខ្លួនតែម្នាក់គត់ធ្វើជាតំណាងការពារ ដោយសារជនត្រូវចោទមិនទាន់បានជ្រើសរើសសហមេធាវីបរទេសរបស់ខ្លួននៅឡើយ មុនថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៧។

[៨] *រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Brdjanin* IT-99-36-T សេចក្តីសម្រេចលើការ"បដិសេធរបស់មេធាវីការពារចំពោះការទទួលយកភស្តុតាង" អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ចុះថ្ងៃទី៣ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៣ វាក្យខណ្ឌទី៥៥។

00219347

D55/I/8

៤៥. នៅថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ សហមេធាវីការពារក្ដីជាតិ បានស្នើសុំការពន្យារពេលសួរយកចម្លើយដោយសម្អាងថា មេធាវីការពារក្ដីមិនមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការត្រៀមខ្លួនការពារក្ដី។[៩] សំណើនេះត្រូវបានសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបដិសេធចោល។[១០]

៤៦. សិទ្ធិមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីត្រៀមរៀបចំការពារក្ដីមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៣៥ថ្មី នៃច្បាប់ស្ដីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ដោយយោង និងអនុលោមតាមមាត្រា ១៤ នៃកតិកាអន្តរជាតិស្ដីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋនិងសិទ្ធិនយោបាយ។

៤៧. អង្គបុរេជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ឃើញថា សិទ្ធិជាមូលដ្ឋាននេះគឺសិទ្ធិទទួលបាន"ការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌" ដោយមានគោលបំណងផ្ដល់ដល់ជនត្រូវចោទនូវពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ការជំនុំជម្រះ។ គោលបំណងនៃការសួរយកចម្លើយគឺដើម្បីសួរសំនួរអំពីអ្វីដែលជនត្រូវចោទដឹងដោយផ្ទាល់ ប៉ុន្តែមិនមែនដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះការចោទប្រកាន់លើគាត់ឡើយ។ ជនត្រូវចោទអាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់គាត់នៅស្ងៀមមិននិយាយស្ដី ហើយក្នុងករណីគាត់ប្រើសិទ្ធិនេះ គឺគាត់រារាំងការផ្ដល់ភស្តុតាងដាក់បន្ទុកមកលើគាត់។ ដូច្នេះ សិទ្ធិទទួលបានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ការជំនុំជម្រះ មិនអនុវត្តចំពោះការត្រៀមខ្លួនក្នុងការសួរយកចម្លើយឡើយ។

៤៨. វិធាន ៥៨(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា:

> នៅពេលជនត្រូវចោទមានមេធាវី សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវចេញដីកាកោះហៅមេធាវីយ៉ាងតិចបំផុត ៥ (ប្រាំ)ថ្ងៃមុនពេលធ្វើការសួរចម្លើយ។ ក្នុងអំឡុងពេលនេះ មេធាវីអាចពិនិត្យមើលសំណុំរឿងបាន។

៤៩. អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា បទប្បញ្ញត្តិនេះមានន័យថា សហមេធាវីការពារក្ដី យ៉ាងហោចណាស់ មានរយៈពេលប្រាំ(៥)ថ្ងៃ ក្នុងការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ការសួរយកចម្លើយ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ឃើញថា សហមេធាវីការពារក្ដីជាតិត្រូវបានកោះហៅ ដោយ

---

[៩] ពាក្យសុំពន្យារពេលសវនាការ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ D23 វាក្យខណ្ឌទី ២។

[១០] កំណត់ហេតុសួរយកចម្លើយជនត្រូវចោទ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ D23 វាក្យខណ្ឌទី២។

ចៅក្រមជំនុំជម្រះ * PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE * E.C.C.C * C.E.T.C

D55/I/8

អនុលោមទៅតាមបទប្បញ្ញត្តិនេះ ហេតុដូច្នេះហើយ សហមេធាវីការពារក្តីទទួលបានរយៈពេលនេះក្នុងការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ការសួរយកចម្លើយ។

៥០. ចំពោះករណីត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ការសួរយកចម្លើយ ដូចដែលសហមេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើង អង្គជំនុំជម្រះមិនឃើញមានកំហុសនីតិវិធីឡើយ ។

៥១. ចំនុចទីពីរ អង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងធ្វើការពិនិត្យថាតើ ជនត្រូវចោទ "តាមរយៈការផ្តល់សញ្ញាថាគាត់មិនមានជំហរក្នុងការចូលរួមយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី"[១១] បានប្រើប្រាស់សិទ្ធិនៅស្ងៀមមិននិយាយស្តីពិតប្រាកដមែនដែរឬទេ។

៥២. កំណត់ហេតុជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃការសួរយកចម្លើយបង្ហាញដូចខាងក្រោមនេះ៖

"**ការសួរចម្លើយ**

សំនួរ-ឆ្លើយ

លោកមេធាវី សុន អារុណ (សអ): ខ្ញុំសូមឱ្យលើកពេលនៃការសួរចម្លើយនេះ ហើយខ្ញុំដាក់ពាក្យរួចហើយអំពីការនេះ ប៉ុន្តែខ្ញុំនឹងគោរពតាមអំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់លោកចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អំពីបញ្ហានេះ។

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត: ថិរវេលាដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន ៥៨(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ត្រូវបានគោរពត្រឹមត្រូវហើយ ដូច្នេះ ការសួរចម្លើយថ្ងៃនេះត្រូវរក្សាទុកដដែល។

សំនួរលោក យបឡូ និង មឡូ: នៅមុនពេលវាយបែកភ្នំពេញនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥។ តើលោកមានការទទួលខុសត្រូវនយោបាយអ្វីខ្លះ តើលោកមានតួនាទីនិងសកម្មភាពអ្វីខ្លះ?

ឆ្លើយ: ខ្ញុំសុំប្រាប់លោកថាសុខភាពខ្ញុំមិនល្អទេ ហើយ ខ្ញុំគេងមិនសូវលក់ទេយប់មិញ ហើយ សម្ពាធឈាមឡើងដល់ ១៦ ១៧ ១៨។ ដូច្នេះ ខួរក្បាលខ្ញុំមិនធម្មតា។ ដូច្នេះ សុំឱ្យលោកចៅក្រម ពិចារណាអំពីបញ្ហានេះ។

សំនួរលោក មឡូ: តើលោកមានការទទួលខុសត្រូវនយោបាយអ្វីខ្លះ តើលោកមានតួនាទីនិងសកម្មភាពអ្វីខ្លះ ក្រោយថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥?

ឆ្លើយ: ខ្ញុំជាប្រធានសភាប្រជាជន។

សំនួរលោក មឡូ: តើចាប់ពីពេលណាមក?

ឆ្លើយ: ខ្ញុំមិនចាំទេ។ បើលោកចៅក្រមទុកពេលឱ្យខ្ញុំសម្រាកសិន ខ្ញុំអាចបំភ្លឺជូនតុលាការនាពេលក្រោយ។"[១២]

---

[១១] ពាក្យសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះទទួលយករឿងក្តីមកជំនុំជម្រះដើម្បីប្រកាសមោឃភាពកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី D55 វាក្យខណ្ឌទី១១។

PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE E.C.C.C. C.E.T.C.

៥៣. កំណត់ហេតុនៃការសួរយកចម្លើយផ្នែកបន្ទាប់ពីនេះលើកឡើងពីការពិភាក្សាលើស្ថានភាពសុខភាពរបស់ជនត្រូវចោទ។

៥៤. កំណត់ហេតុនៃការសួរយកចម្លើយបានបញ្ជាក់ច្បាស់ថា សហមេធាវីការពារក្តីទាំងពីររបស់ជនត្រូវចោទ និងជនត្រូវចោទខ្លួនឯង បានស្នើសុំពន្យារពេលការសួរយកចម្លើយ។ សំណើនេះមិនអាចយល់ឃើញថាជាការព្យាយាមប្រើប្រាស់សិទ្ធិនៅស្ងៀមមិននិយាយស្តីនោះឡើយ។

៥៥. អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា គ្មានកំហុសនីតិវិធី។

ហេតុដូច្នេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះសម្រេចជាឯកច្ឆន្ទៈ:

១) បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចទទួលយកបានតាមទម្រង់។

២) ប្រកាសមិនទទួលយកពាក្យសុំមោឃភាព ដោយសារពាក្យសុំនេះជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង និងសវនាការសួរតទល់គ្នា។

៣) បដិសេធបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដោយខុសនឹងគតិច្បាប់។

សាលដីកានេះបិទផ្លូវតវ៉ា អនុលោមតាមវិធាន ៧៧(១៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ **ប្រធាន**

Rowan DOWNING ន័យ ថុល Katinka LAHUIS ហួត វុទ្ធី ប្រាក់ គឹមសាន

[១២] កំណត់ហេតុសួរយកចម្លើយជនត្រូវចោទ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ D23 វាក្យខណ្ឌទី២ និងវាក្យខណ្ឌទី ៣។